

**ОСНОВИ ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА:
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ДЛЯ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ
(ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ**

Науковими співробітниками Інституту професійно-технічної освіти НАГПН України (Алексеева Світлана, Базиль Людмила, Байдулін Валерій, Ваніна Наталія, Єршова Людмила, Закатнов Дмитро, Орлов Валерій, Радкевич Олександр) розроблено програму навчальної дисципліни для закладів професійної (професійно-технічної) освіти». Програму схвалено рішенням вченої ради Інституту професійно-технічної освіти НАПН України № 6 від 18.04.2019 р.

ВСТУП

Навчальна варіативна дисципліна «Основи інноваційного підприємництва» призначена для здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти. Обсяг дисципліни - 20 навчальних годин. Зміст навчальної дисципліни зорієнтований на поглиблення знань та вмінь здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти із підприємницької діяльності, набутих у результаті опанування загальноосвітнього курсу «Економіка» й загальнопрофесійного курсу «Основи галузевої економіки та підприємництва».

Мета навчального курсу: сформувати у здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти підприємницьку компетентність, що стає основним чинником їхньої успішної самореалізації у професійній діяльності, сприяє розвитку здатності громадян України до активної участі в житті суспільства, само-зайнятості, управління власним життям і кар'єрою.

Завдання курсу:

- сформувати у здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти систему знань у галузі економіки інновацій (поняття про інноваційний процес та інноваційний розвиток, загальна характеристика інновацій, створення інноваційного бізнесу, вибір інноваційної стратегії), навички самопізнання та самоменеджменту, комунікаційну компетентність та соціальну відповідальність;

- розвинути здібності з підприємництва.

Зміст програми охоплює сім модулів.

№ з/п	Назва модуля	Кількість годин
1	Теоретичні основи інноваційного	3
2	Бізнес-ідея та її реалізація	2
3	Планування успіху підприємницької діяльності	2
4	Самоменеджмент особистості	3
5	Комунікації у бізнесі	2
6	Економічні та правові умови інноваційного підприємництва	4
7	Етика підприємництва та соціальна відповідальність у бізнесі	2
8	Залікова робота «Створення бізнес-плану»	2
	Всього	20

У процесі вивчення навчальної дисципліни можна застосовувати індивідуальні, групові, фронтальні форми роботи практичної спрямованості, що сприятимуть отриманню знань та базових умінь, потрібних для здійснення підприємницької діяльності. Рекомендовані методи навчання: цільове обговорення, мозкові атаки, обговорення (інвентаризації) списку слабких місць, «мозкової атаки навпаки», метод Гордона, метод опитувальника, евристичний метод, метод вартісного аналізу, метод матричних структур, метод «мрії про неможливе».

Програма сприяє оволодінню первинних навичок підприємницької діяльності, які формуються в рамках роботи здобувачів освіти над навчальним проектом «Створення бізнес-плану», що є заліковою роботою після закінчення вивчення предмета. **Модуль 1.**

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА (3 год)

Тема 1. Поняття інноваційного підприємництва (1 год)

Підприємництво та соціально-економічна сутність підприємницької діяльності. Види підприємницької діяльності. Поняття про інновації та інноваційне підприємництво. Основні види підприємницьких інновацій (нові

ринки збуту, нові технології, нові товари або послуги, нові методи організації виробництва, нові джерела і види ресурсів).

Тема 2. Створення інноваційного продукту (1 год)

Основні етапи створення інноваційного продукту. Життєвий цикл інноваційного продукту. Методи генерації та презентації (ознайомлення з методикою ЕлеуагогЗреесп/Рігсп та її використанням) інноваційних підприємницьких ідей.

Тема 3. Ризики підприємницьких інновацій (1 год).

Ризики інноваційного підприємництва (оригінальності, інформаційної неадекватності, технологічної неадекватності, юридичної неадекватності).

Модуль 2. БІЗНЕС-ІДЕЯ ТА Її РЕАЛІЗАЦІЯ (2 год)

Тема 1. Поняття бізнес-ідеї (1 год) Сутність, види, завдання та реалізація бізнес-ідей. Джерела отримання бізнес-ідеї. Сім областей аналізу змін підприємницької можливості. Методи вироблення та оцінювання нових ідей. Фільтрація нових ідей за низкою характеристик. Принципи пропозиції бізнес-ідеї. Демонстрація привабливого ринку та ідентифікація цільової групи споживачів. Схема визначення прибутку в бізнесі. Приклади успішних інноваційних бізнес-ідей.

Тема 2. Презентація бізнес-ідеї (1 год) Характеристика перспективної бізнес-ідеї. Форми задоволення бізнес-ідеї. Пропозиції рішення проблем бізнес-ідеї. • Визначення вигоди споживача від використання продукту (послуги). Базові вимоги для задоволення бізнес-ідеї. Способи та завдання представлення бізнес-ідеї інвесторам.

Модуль 3.

ПЛАНУВАННЯ УСПІХУ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (2 год)

Тема 1. Побудова успішного образу підприємця (1 год)

Поняття «успіх» і «ситуація успіху». Радість досягнення, усвідомлення своїх можливостей. Віра в себе. Умови досягнення успіху, значних результатів у діяльності. Успіх і очікування особистості. Ситуація успіху як механізм подальшого руху особистості.

Тема 2. Планування підприємницького успіху (1 год)

«Кодекс підприємницької поведінки». Розвиток підприємницької культури або «кодексу підприємницької поведінки», його зміна, поява і зникнення різних норм і правил. Основні елементи планування підприємницької діяльності як складової менеджменту і цілісної системи (прогнозування, формування загальних завдань, встановлення термінів їх виконання та визначення ресурсного забезпечення, складання бюджетів). Побудова стратегії й тактики досягнення успіхів.

Модуль 4. САМОМЕНЕДЖМЕНТ ОСОБИСТОСТІ (3 год)

Тема 1. Управління часом (1 год)

Сутність, завдання й основні напрями самоменеджменту.

Тайм-менеджмент. Особливості часу як ресурсу. Технологія проведення співбесід і переговорів. Основні вимоги до організації робочого місця. Визначення «пожирачів часу». Складання розпорядку дня. Ведення ділового щоденника.

Тема 2. Управління розвитком особистості (1 год)

Селф-менеджмент. Формування і розвиток особистості (роль спадковості й середовища; пізнавальна діяльність; темперамент і характер: емоції та воля; спілкування). Рівень домагань і самооцінка особистості. Я-концепція особистості (самоспостереження, самоаналіз, самоконтроль, саморегуляція, самовдосконалення). Обмеження і стимули особистісного розвитку. Конфлікти у діяльності підприємця, їх причини, наслідки та способи розв'язання.

Тема 3. Управління розвитком життя й кар'єри (1 год)

Лайф-менеджмент. Визначення творчого потенціалу і життєвих цілей особистості. Поняття про особистісну та професійну кар'єру. Оперативні, тактичні та стратегічні цілі планування розвитку життя й кар'єри. Побудова стратегії власного розвитку. Індивідуальний стиль управління. Складання плану проведення співбесіди з працевлаштування.

Модуль 5. КОМУНІКАЦІЇ У БІЗНЕСІ (2 год)

Тема 1. Теоретичні основи комунікації в бізнесі (1 год)

Поняття «комунікація» і «спілкування»: спільні та відмінні ознаки. Вербальні засоби комунікації та невербальна комунікація. Різновиди комунікацій (усні й письмові; комунікації зворотного зв'язку; зовнішні й внутрішні; горизонтальні й вертикальні). Форми бізнес-комунікації (ділова розмова, комерційні перемови, інтерв'ю). Комунікативні технології самопрезентації.

Тема 2. Комунікативна природа бізнесу (1 год) Комунікативна діяльність бізнесменів. Роль комунікації в діяльності керівника. Стереотипи в комунікації. Стратегії усних ділових комунікацій. Стратегії письмових ділових комунікацій.

Комунікативні бар'єри та їх подолання. Маніпуляції у бізнес-комунікаціях. Управління організаційними комунікаціями у бізнесі. Етикет як технологія бізнес спілкування.

Модуль 6. ЕКОНОМІЧНІ ТА ПРАВОВІ УМОВИ ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА (4 год)

Тема 1. Зміст установчих документів та їх підготовка (1 год)

Визначення установчих документів. Зміст установчих документів. Визначення «Модельного статуту». Переваги та недоліки «Модельного статуту». Різниця в установчих документах між юридичною особою та фізичною особою підприємцем. Ознаки фіктивності в установчих документах.

Тема 2. Державна реєстрація підприємницької діяльності (1 год)

Порядок проведення державної реєстрації. Державна реєстрація юридичних осіб: перелік документів та строки та електронна реєстрація. Державна реєстрація фізичних осіб підприємців (ФОП): перелік документів строки та електронна реєстрація. Зміни в установчих документах. Підстави залишення документів без розгляду. Виключний перелік підстави відмови у державній реєстрації.

Тема 3. Економічні умови здійснення підприємницької діяльності (1 год)

Сутність малого та середнього підприємництва. Функції малого та

середнього підприємництва. Особливості розвитку малого та середнього бізнесу в Україні.

Тема 4. Інноваційна економічна модель підприємницької діяльності
(1 год)

Використання інноваційних організаційно-управлінських, техніко-технологічних і соціально-економічних рішень у підприємницькій діяльності. Обґрунтоване формулювання головної мети діяльності. Оцінка ринкового середовища для пошуку альтернативних можливостей реалізації підприємницької ідеї. Оцінка власних матеріальних та фінансових ресурсів. Пошук зовнішніх джерел додаткових ресурсів. Аналіз потенціалу конкурентів.

Модуль 7. ЕТИКА ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У БІЗНЕСІ (2 год)

Тема 1. Етичні норми управління людськими ресурсами (1 год)

Етичні норми ділового спілкування (телефонні розмови і службове листування). Етикет привітання, представлення, прийомів та переговорів. Механізм формування корпоративної етики.

Тема 2. Соціальна відповідальність у бізнесі (1 год)

Соціальна відповідальність як засіб досягнення економічного, екологічного та соціального ефектів підвищення конкурентоспроможності підприємства. Виведення на ринок нового товару (послуги) засобами соціальної відповідальності.

Рекомендована література

1. Горленко Г. О. Збірник задач з економіки : навчальний посібник для учнів 10-11 класів / Упорядник Г. О. Горленко. Вид.4-те доп. і перероб. Кам'янець-Подільський: Абетка-НОВА, 2009. 168 с

2. Дахигг Чарльз. Кмітливіше, швидше, краще. Секрети продуктивності в житті та бізнесі. Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2016. 432 с

3. Єщенко П.С. Економіка для всіх. К.: Вища шк., 2009. 478 с.

4. Бізнес-планування : навч. посіб. / Т. Васильців, Я. Качмарик, В. Блонська, Р. Лупак. К. : Знання, 2013. 173 с

5. Господарський кодекс України // Верховна Рада України: від 16.01.2003, № 436-IV.

6. Цивільний кодекс України // Верховна Рада України: від 19.06.2003. № 980-FV.

7. Абдуллаєва І. Б. Психологічні особливості підприємницької діяльності сфери торгівлі: зарубіжний досвід досліджень. Електронний ресурс. URL: irbis-nbuv.gov.ua/.../cgiirbis_64.exe?

8. Айстраханов Д. Підготовка учнів до підприємницької діяльності в системі професійно-технічної освіти. Електронний ресурс. URL: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/>

9. Данилишин Б. Мале та середнє підприємництво є засобом існування та стимулом самовдосконалення для України. Електронний ресурс URL: https://www.rbc.ua/ukr/news/b_danilishin_03072008

10. Ділові якості підприємців та їх роль у забезпеченні успіху підприємницької діяльності. Електронний ресурс URL: http://pidruchniki.com/15290527/ekonomika/diloviyakosti_pidpriyemtsiv_rol_zabezpechenni_uspihu_pidpriyemnitskoy_i_diyalnosti

11. Тирпак І. В., Тирпак В. І., Жуков С. А. Основи економіки та організації підприємництва. Навчальний посібник. Київ: Кондор, 2011. 284 с.

12. Закатнов Д.О., Дратвер Б.Л., Пасічник Н.О. Основи підприємницької діяльності: Навчальний посібник. – Кіровоград: Поліграфічно-видавничий центр «Імекс-ЛТД». 2004. 256 с.

13. Закатнов Д.О., Тименко М.П. Готувати сучасних підприємців // Рідна школа. – 1993. – № 3. – С. 20-22,

14. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV (Редакція від 07.03.2018 р.).

13. Законодавча база України про підприємництво // Офіційний сайт Держкомпідприємництва [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.>

drs.gov.ua

14. Класифікатор видів економічної діяльності (КВЕД) ДК 009:2005, ДК 009:2010.

15. Класифікатор організаційно-правових форм господарювання ДК 002:2004. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.olza.com.ua/zakon_kopfg

16. Конституція України від 28.06.1996 №254к/96-ВР.

17. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-17 (Редакція від 19.04. 2018 р.).

18. Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991 № 1023-ХП.

19. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 № 959-ХП.